AUCHITHYAM
(A Monthly Peer-Reviewed Online Telugu Research Journal)
Language & Literature | Linguistics | Arts & Humanities | Social Sciences
ISSN 2583-4797 (Online)
Publishing by: Dr. Rambhatla Parvatheeswara Sarma, Dr. RVRM Trust, 12-121/17, Flat No. 402, Satyanagar, Chinamusidiwada, Pendurthy, Visakhapatnam-531173. AP, India. +91 9247859580.

AUCHITHYAM | Volume-7 | Issue-11 | October 2026 | Peer-Reviewed | ISSN: 2583-4797

ఔచిత్యమ్ పరిశోధన మాసపత్రిక ఆరవ వార్షికోత్సవ సంచిక

3. తెలుగు భాషాపరిరక్షణ, సుస్థిరత : విద్య, సాంకేతికత, భాషావిధానాలలో ఉపాధ్యాయుల పాత్ర

డా. చిట్టిమల్లి జ్యోతి
తెలుగు అధ్యాపకురాలు,
ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల, చోడవరం,
అనకాపల్లి జిల్లా, ఆంధ్ర ప్రదేశ్.
Cell: 9949287445 | Email: anjaneyuluedu@gmail.com

Received: 20 Sep 2026 | **Accepted:** 29 Sep 2026 | **Published:** 01 Oct 2026
Article: https://auchithyam.com/2026/oct_2026/full_papers/october26_03.php

ABSTRACT

తెలుగు భాషకు సమృద్ధమైన సాహిత్య వారసత్వం, విస్తృతమైన భాషా సమాజం, రాజ్యాంగబద్ధమైన గుర్తింపు ఉన్నప్పటికీ, సమకాలీన విద్య, ఉన్నత విద్య, ఉపాధి, జ్ఞానోత్పత్తి, సాంకేతికత, డిజిటల్ కమ్యూనికేషన్ రంగాల్లో దాని కార్యాత్మక వినియోగం పలు సవాళ్లను ఎదుర్కొంటోంది. ఆంగ్ల మాధ్యమ విద్య విస్తరణ, ఉన్నత విద్యలో ఆంగ్ల ప్రాధాన్యం, ఉపాధి రంగంలో భాషా నైపుణ్యాల పట్ల మారుతున్న అంచనాలు, డిజిటల్ వేదికల్లో తెలుగు వనరుల పరిమితి వంటి పరిణామాల నేపథ్యంలో తెలుగు భాషా అభివృద్ధి, పరిరక్షణ, సుస్థిరతలో ఉపాధ్యాయుల పాత్రను విమర్శనాత్మకంగా విశ్లేషించడం ఈ పరిశోధన ప్రధానోద్దేశం. పూర్వ పరిశోధనలలో ఫిష్‌మన్ (1991) తరాల మధ్య భాషా ప్రసారం, సామాజిక వినియోగాన్ని భాషా మనుగడకు పునాదులుగా ప్రతిపాదించగా, బోర్ద్యూ (1991) భాషను సామాజిక ప్రతిష్ఠ, అధికారం, భాషా మూలధనంతో అనుసంధానించారు; స్పోల్స్కీ (2004) భాషా విధానాన్ని ఆచరణలు, నమ్మకాలు, నిర్వహణల సమన్వయంగా విశ్లేషించారు; గార్సియా మరియు లీ వెయ్ (2014) బహుభాషా విద్యలో ట్రాన్స్‌లాంగ్వేజింగ్ ద్వారా విద్యార్థుల సమగ్ర భాషా వనరుల వినియోగాన్ని ప్రతిపాదించారు. కోర్నై (2013) డిజిటల్ వనరులు, సాంకేతిక ప్రాతినిధ్యం భాషా మనుగడలో కీలకమని సూచించారు. భారతీయ విద్యా సందర్భంలో జాతీయ విద్యా విధానం–2020 మాతృభాష/ప్రాంతీయ భాషా ఆధారిత విద్య, బహుభాషాత్మకత, ద్విభాషా బోధన, భారతీయ భాషల అభివృద్ధి, ఉపాధ్యాయుల పాత్రకు ప్రాధాన్యం కల్పించింది. ఈ పరిశోధన గుణాత్మక విశ్లేషణాత్మక పద్ధతిని అనుసరించి, విధాన పత్రాలు, విద్యా నివేదికలు, పాఠ్య ప్రణాళికలు, బోధనా ఆధారాలు, పరిశోధనా గ్రంథాలు, శాస్త్రీయ వ్యాసాలు, విమర్శనా రచనలు మరియు సమకాలీన భాషా చర్చలను విశ్లేషిస్తుంది. అధ్యయనం తెలుగు రాష్ట్రాల సమకాలీన విద్యా సందర్భంలో ఉపాధ్యాయుడిని కేవలం భాషా బోధకుడిగా కాకుండా భాషా మార్గదర్శి, సాంస్కృతిక మధ్యవర్తి, బహుభాషా బోధనా రూపకర్త, జ్ఞాన వనరుల సృష్టికర్త, డిజిటల్ తెలుగు వనరుల అభివృద్ధిలో భాగస్వామిగా పునఃపరిశీలిస్తుంది. తద్వారా విద్య, పరిశోధన, ఉపాధి, సాంకేతికత, డిజిటల్ కమ్యూనికేషన్, ప్రజా జీవితంలో తెలుగు కార్యాత్మక పరిధిని విస్తరించే సమగ్ర భాషా సుస్థిరతా దృక్పథాన్ని ప్రతిపాదిస్తుంది.

Keywords: తెలుగుభాష, భాషాసుస్థిరత, ఉపాధ్యాయులు, భాషావిధానం, బహుభాషాత్మకత, ట్రాన్స్ లాంగ్వేజింగ్, ద్విభాషాబోధన, డిజిటల్ తెలుగు

1. ప్రవేశిక

భాష భావాలను పరస్పరం వ్యక్తం చేసుకునే సాధనం. సమాజ జ్ఞానం, చరిత్ర, సాంస్కృతిక స్మృతి, సామాజిక సంబంధాలు, సమష్టి గుర్తింపు, జీవనానుభవాలు తరతరాలకు ప్రసారం చెందే సజీవ వ్యవస్థ. భాష మనుగడను కేవలం దానిని మాట్లాడే వారి సంఖ్య ఆధారంగా నిర్ణయించడం సాధ్యం కాదు. ఆ భాష కుటుంబంలో ఎంతగా వినియోగంలో ఉంది, విద్యా వ్యవస్థలో దానికి ఎంత స్థానం ఉంది, పరిపాలన–ప్రజాజీవితంలో ఎంతవరకు పనిచేస్తోంది, ఆధునిక జ్ఞానాన్ని సృష్టించి ప్రసారం చేయగల సామర్థ్యం ఎంత ఉంది, ఉపాధి–వృత్తి రంగాల్లో దాని నైపుణ్యానికి ఎంత విలువ లభిస్తోంది, సాంకేతిక వేదికల్లో దాని ప్రాతినిధ్యం ఎలా ఉంది, డిజిటల్ కమ్యూనికేషన్‌లో అది ఎంత సమర్థంగా ఉపయోగించబడుతోంది వంటి అనేక అంశాల సమాహారమే ఒక భాష యొక్క సుస్థిరతను నిర్ణయిస్తుంది. ఈ నేపథ్యంలో కోర్నై (2013) డిజిటల్ ప్రపంచంలో భాషా ఉనికిని విశ్లేషిస్తూ, ఒక భాష డిజిటల్ పరిసరాల్లో తన వినియోగ పరిధిని విస్తరించగలగడం దాని సమకాలీన మనుగడకు కీలకమైన అంశమని సూచించారు. అందువల్ల భాషా సుస్థిరతను గత వారసత్వాన్ని కాపాడుకోవడంగా మాత్రమే కాకుండా, మారుతున్న సామాజిక–సాంకేతిక పరిసరాలకు అనుగుణంగా భాష తన కార్యాత్మక పరిధిని నిరంతరం విస్తరించుకునే ప్రక్రియగా చూడాల్సి ఉంటుంది.

తెలుగు భాష ఈ దృష్టిలో ఒక విశిష్టమైన అధ్యయన సందర్భాన్ని అందిస్తుంది. విస్తృతమైన భాషా సమాజం, సుదీర్ఘమైన సాహిత్య సంప్రదాయం, సమృద్ధమైన సాంస్కృతిక వారసత్వం, విద్యా–సాంస్కృతిక సంస్థల్లో దీర్ఘకాలిక ఉనికి, రాజ్యాంగబద్ధమైన గుర్తింపు వంటి బలమైన పునాదులు తెలుగుకు ఉన్నాయి. అయితే సమకాలీన సామాజిక, ఆర్థిక, విద్యా, సాంకేతిక పరివర్తనల నేపథ్యంలో తెలుగు వినియోగ పరిధి కొత్త రూపాలను సంతరించుకుంటోంది. ముఖ్యంగా పాఠశాల విద్యలో మాధ్యమ ఎంపిక, ఉన్నత విద్యలో జ్ఞానోత్పత్తి భాష, పరిశోధనా రంగంలో భాషా వినియోగం, ఉపాధి మార్కెట్‌లో భాషా నైపుణ్యాల విలువ, పరిపాలనా–ప్రజా జీవితంలో భాషా వినియోగం, డిజిటల్ వేదికల్లో తెలుగు కంటెంట్ మరియు సాంకేతిక వనరుల లభ్యత వంటి అంశాలు తెలుగు భాషా సుస్థిరతను కొత్త కోణాల్లో పరిశీలించాల్సిన అవసరాన్ని కల్పిస్తున్నాయి.

ఈ పరిణామాలను “తెలుగు అంతరించిపోతోంది” అనే ఏకరేఖీయ నిర్ధారణతో అర్థం చేసుకోవడం కన్నా, తెలుగు ఏయే రంగాల్లో సజీవంగా పనిచేస్తోంది, ఏయే రంగాల్లో దాని కార్యాత్మక పరిధి పరిమితమవుతోంది, మారుతున్న అవసరాలకు అనుగుణంగా దాని వినియోగాన్ని ఏ విధంగా విస్తరించవచ్చు అనే ప్రశ్నలతో పరిశీలించడం సముచితం. భాషా సుస్థిరతకు సంబంధించిన చర్చను కేవలం పరిరక్షణ, సంరక్షణ, వారసత్వ పరిరక్షణల పరిధిలోనే నిలిపివేయకుండా, విద్య, జ్ఞానోత్పత్తి, ఉపాధి, సాంకేతికత, డిజిటల్ కమ్యూనికేషన్, ప్రజా జీవితంతో భాషకు ఏర్పడే సజీవ సంబంధాల వైపు మళ్లించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ మార్పులో విద్యాసంస్థలు కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి; వాటిలోనూ ఉపాధ్యాయుడు భాషకు విద్యార్థికి మధ్య ఉన్న సంబంధాన్ని నిర్మించే, విస్తరించే, పునర్నిర్మించే ప్రధాన మధ్యవర్తిగా నిలుస్తాడు.

తరగతి గదిలో తెలుగు వినియోగాన్ని ప్రోత్సహించడం మాత్రమే ఉపాధ్యాయుని భాషా బాధ్యతగా పరిమితం కాకుండా, తెలుగు–ఆంగ్ల భాషా వనరులను సమన్వయిస్తూ బహుభాషా అభ్యసనానికి అవకాశాలు కల్పించడం, తెలుగులో ఆధునిక జ్ఞాన వనరులను సృష్టించడం, విద్యార్థుల్లో డిజిటల్ తెలుగు వినియోగ సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడం, తెలుగు నైపుణ్యాన్ని విద్యా–వృత్తి అవకాశాలతో అనుసంధానించడం, తరగతి గది వెలుపల కూడా తెలుగు కార్యాత్మక వినియోగానికి అనుకూలమైన వాతావరణాన్ని నిర్మించడం వంటి విస్తృత బాధ్యతలు ఉపాధ్యాయుని పాత్రలో భాగమవుతాయి. ఈ నేపథ్యంలో “తెలుగును ఎలా కాపాడాలి?” అనే ప్రశ్నతో పాటు “తెలుగును మరింత ఎక్కువగా, మరింత విస్తృతంగా, మరింత ఆధునిక సందర్భాల్లో ఎలా ఉపయోగించాలి?” అనే ప్రశ్న కూడా సమాన ప్రాధాన్యాన్ని సంతరించుకుంటుంది.

అందువల్ల ప్రస్తుత అధ్యయనం తెలుగు భాషా పరిరక్షణను దాని అంతిమ లక్ష్యంగా కాకుండా, తెలుగు భాష యొక్క కార్యాత్మక విస్తరణ, జ్ఞాన సామర్థ్య వికాసం, సాంకేతిక అనుసంధానం, సామాజిక వినియోగ విస్తృతి ద్వారా భాషా సుస్థిరతను సాధించే ప్రక్రియగా పునఃపరిశీలిస్తుంది. ఈ దృష్టిలో విద్యా వ్యవస్థలో ఉపాధ్యాయుని పాత్రను కేంద్రంగా

ఉంచి, భాషా ప్రసారం, బహుభాషా విద్య, జ్ఞానోత్పత్తి, డిజిటల్ భాషా వినియోగం, భాషా మూలధనం, సామాజిక–కార్యాత్మక వినియోగం వంటి పరస్పర సంబంధిత పరిమాణాల ద్వారా తెలుగు భాషా సుస్థిరతకు సాధ్యమైన మార్గాలను ఈ అధ్యయనం విశ్లేషిస్తుంది.

2. భాషా సుస్థిరత: భావనాత్మక చట్రం

2.1 భాషా మనుగడ నుంచి భాషా సుస్థిరత వరకు:

భాషా పరిరక్షణ భావన ప్రధానంగా ఒక భాష యొక్క ప్రస్తుత రూపం, సంప్రదాయ వినియోగాలు, సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని సంరక్షించడంపై కేంద్రీకృతమవుతుంది. భాషా సుస్థిరత భావన దీనిని అధిగమించి, భాష భవిష్యత్తులోనూ సజీవంగా కొనసాగేందుకు అవసరమైన సామాజిక, విద్యా, ఆర్థిక, సాంకేతిక, సాంస్కృతిక పరిస్థితులను సమగ్రంగా పరిగణిస్తుంది. మారుతున్న జీవనావసరాలకు అనుగుణంగా భాష తన కార్యాత్మక పరిధిని విస్తరించుకోవడం, నూతన జ్ఞానరంగాల్లో ప్రవేశించడం, కొత్త తరాలతో నిరంతర సంబంధాన్ని కొనసాగించడం, పరివర్తన చెందుతున్న సాంకేతిక పరిసరాల్లో తన ప్రాతినిధ్యాన్ని నిలుపుకోవడం వంటి సామర్థ్యాల సమాహారమే భాషా సుస్థిరతకు పునాది. ఈ దృష్టిలో భాషా సుస్థిరత స్థిరమైన స్థితి కాదు; సామాజిక పరివర్తనలకు అనుగుణంగా నిరంతరం పునర్నిర్మితమయ్యే చలనశీల ప్రక్రియ.

ఫిష్‌మన్ (1991) భాషా మార్పు, భాషా స్థానచలనం వంటి సందర్భాల్లో తరాల మధ్య భాషా ప్రసారాన్ని భాషా మనుగడకు మౌలికమైన అంశంగా పరిగణించారు. ఒక భాషా సమాజం తన భాషను తదుపరి తరాలకు ఎంత సమర్థంగా ప్రసారం చేయగలదన్నది ఆ భాషా కొనసాగింపుకు కీలకం. కుటుంబం, సమాజం, విద్య, మతం, సామాజిక సంబంధాలు వంటి రంగాల్లో భాష నిరంతర వినియోగంలో ఉండటం ఈ తరాల మధ్య ప్రసారానికి ఆధారం. అయితే డిజిటల్ యుగంలో ఈ ప్రసారానికి కొత్త పరిధి ఏర్పడింది. పిల్లలు, యువత విద్య, వినోదం, సమాచార అన్వేషణ, సామాజిక పరస్పర చర్య, సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ వంటి అవసరాల కోసం డిజిటల్ వేదికలను విస్తృతంగా వినియోగిస్తున్న నేపథ్యంలో, డిజిటల్ పరిసరాల్లో ఒక భాష అందుబాటులో ఉండటం కూడా తరాల మధ్య భాషా సంబంధాన్ని కొనసాగించే ముఖ్యమైన అంశంగా పరిగణించాల్సి ఉంటుంది.

అందువల్ల తెలుగు భాషా సుస్థిరతను కుటుంబం లేదా తరగతి గదిలో తెలుగు వినియోగంతో మాత్రమే పరిమితం చేయలేం. విద్యార్థులు వినియోగించే డిజిటల్ పరిసరాల్లో తెలుగు ఎంతవరకు కనిపిస్తోంది, వినిపిస్తోంది, చదవబడుతోంది, రాయబడుతోంది, సృష్టించబడుతోంది అనే అంశాలను కూడా పరిశీలించాలి. ఈ నేపథ్యంలో తరాల మధ్య భాషా ప్రసారం, సామాజిక–విద్యా వినియోగం, డిజిటల్ ప్రాతినిధ్యం పరస్పర సంబంధిత పరిమాణాలుగా భాషా సుస్థిరతను నిర్ణయిస్తాయి.

2.2 భాషా మూలధనం, తెలుగు

బోర్ద్యూ (1991) భాషను కేవలం సమాచార ప్రసార సాధనంగా కాకుండా, సామాజిక ప్రతిష్ఠ, అధికారం, గుర్తింపు, సామాజిక అవకాశాలతో అనుసంధానమైన ప్రతీకాత్మక వనరుగా విశ్లేషించారు. ఒక భాషకు లభించే విలువ దాని అంతర్గత నిర్మాణంతో మాత్రమే నిర్ణయించబడదు; నిర్దిష్ట సామాజిక రంగాల్లో ఆ భాషకు లభించే గుర్తింపు, అధికార సంబంధాలు, సంస్థాగత మద్దతు, వినియోగావకాశాలు కూడా దాని సామాజిక విలువను నిర్మిస్తాయి. ఈ నేపథ్యంలో భాషా నైపుణ్యం సామాజికంగా గుర్తింపు పొందిన, ఉపయోగకరమైన సామర్థ్యంగా మారినప్పుడు అది భాషా మూలధనంగా కార్యరూపం దాల్చుతుంది.

తెలుగు సందర్భంలో ఈ భావనకు ప్రత్యేక ప్రాసంగికత ఉంది. ఒక విద్యార్థి తెలుగులో సమర్థమైన భాషా నైపుణ్యాన్ని కలిగి ఉన్నప్పటికీ, ఆ నైపుణ్యాన్ని ఉన్నత విద్య, పరిశోధన, ఉపాధి, వృత్తిపరమైన కమ్యూనికేషన్, సాంకేతికత, డిజిటల్ పరిసరాలు వంటి రంగాల్లో వినియోగించుకునే అవకాశాలు పరిమితంగా ఉంటే, ఆ నైపుణ్యానికి లభించే కార్యాత్మక

విలువ కూడా పరిమితమవుతుంది. కాబట్టి తెలుగు భాషా సుస్థిరతను “తెలుగు నేర్పుతున్నామా?” అనే ప్రశ్నతో మాత్రమే కాకుండా, “తెలుగు ద్వారా ఏమి చేయగలుగుతున్నాం?” అనే కార్యాత్మక ప్రశ్నతోనూ అనుసంధానించాలి.

ఈ దృష్టిలో తెలుగులో ఆధునిక జ్ఞానాన్ని సృష్టించడం, పరిశోధనా విషయాలను చర్చించడం, నాణ్యమైన పాఠ్య–డిజిటల్ వనరులను రూపొందించడం, సాంకేతిక సాధనాలను వినియోగించడం, వృత్తిపరమైన కమ్యూనికేషన్‌ను నిర్వహించడం, భాషా నైపుణ్యాన్ని విద్యా–ఉపాధి అవకాశాలతో అనుసంధానించడం వంటి అంశాలు భాషా సుస్థిరతకు కీలకంగా మారతాయి. ఒక భాష భవిష్యత్తు కేవలం దాని గత వారసత్వంలోనే కాకుండా, సమకాలీన సమాజంలో అది నిర్వర్తించగల భవిష్యత్ కార్యాలలోనూ నిక్షిప్తమై ఉంటుంది. కాబట్టి భాషా సుస్థిరత అంటే భాషను కాపాడటం మాత్రమే కాదు; భాష ద్వారా కొత్త జ్ఞానం, కొత్త అవకాశాలు, కొత్త సామాజిక వినియోగాలను సృష్టించడం కూడా.

3. భాషా విధానం, విద్య

స్పోల్స్కి (2004) భాషా విధానాన్ని కేవలం ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులు, చట్టాలు లేదా అధికారిక ప్రకటనల సమాహారంగా కాకుండా, భాషా ఆచరణలు, భాషాపరమైన నమ్మకాలు, భాషా నిర్వహణ పరస్పర సంబంధంతో నిర్మితమయ్యే సామాజిక ప్రక్రియగా విశ్లేషించారు. ఈ దృక్పథం తెలుగు విద్యా సందర్భాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి విశేషంగా ఉపయుక్తమవుతుంది. ఒక ప్రభుత్వం లేదా విద్యాసంస్థ తెలుగుకు అధికారికంగా ప్రాధాన్యం ప్రకటించడం ఒక స్థాయి; ఆ ప్రాధాన్యం విద్యా ఆచరణలో ఏ మేరకు ప్రతిఫలిస్తుందనేది మరో స్థాయి. తరగతి గదిలో ఏ భాష బోధనా మాధ్యమంగా ఉపయోగించబడుతోంది? విద్యార్థులు ఏ భాషలో ప్రశ్నిస్తున్నారు, చర్చిస్తున్నారు? పాఠ్యపుస్తకాలు, అదనపు పఠన సామగ్రి ఏ భాషల్లో అందుబాటులో ఉన్నాయి? మూల్యాంకనంలో ఏ భాషలకు ప్రాధాన్యం లభిస్తోంది? తెలుగులో అభివృద్ధి చెందిన భాషా నైపుణ్యాలు ఉన్నత విద్య, ఉపాధి, వృత్తిపరమైన జీవితంతో ఏ మేరకు అనుసంధానమవుతున్నాయి? వంటి ప్రశ్నలు భాషా విధానాన్ని దాని వాస్తవ ఆచరణతో అనుసంధానిస్తాయి.

ఈ దృష్టిలో భాషా విధానం → సంస్థాగత ఆచరణ → ఉపాధ్యాయ బోధన → విద్యార్థి భాషా అనుభవం → సామాజిక వినియోగం అనే పరస్పర అనుసంధానిత క్రమంలో ఉపాధ్యాయుడు కీలక మధ్యవర్తిగా నిలుస్తాడు. విధానపత్రాల్లో నిర్దేశించిన భాషా లక్ష్యాలు తరగతి గది ఆచరణగా రూపాంతరం చెందే ప్రధాన స్థలం ఉపాధ్యాయుడి బోధనా ప్రక్రియ. అందువల్ల భాషా విధానాల ప్రభావాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి అధికారిక విధాన ప్రకటనలను పరిశీలించడం మాత్రమే సరిపోదు; వాటి తరగతి గది అనువర్తనం, ఉపాధ్యాయుల బోధనా నిర్ణయాలు, విద్యార్థుల భాషా అనుభవాలు కూడా సమగ్రంగా పరిశీలించాలి.

భారతీయ విద్యా నేపథ్యంలో జాతీయ విద్యా విధానం–2020 బహుభాషాత్మకతకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వడంతోపాటు, భారతీయ భాషల్లో నాణ్యమైన ద్విభాషా పాఠ్యపుస్తకాలు, బోధనా–అభ్యసన సామగ్రి, డిజిటల్ వనరుల అభివృద్ధికి ప్రాధాన్యం కల్పిస్తుంది. ఈ విధాన దిశను విద్యా ఆచరణగా మలచడంలో ఉపాధ్యాయుని పాత్ర పాఠ్యాంశ బోధనకే పరిమితం కాదు. విద్యార్థుల భాషా నేపథ్యాలను గుర్తించడం, బహుభాషా వనరులను సమర్థంగా వినియోగించడం, తెలుగు–ఆంగ్ల భాషా వనరుల మధ్య అనుసంధానం కల్పించడం, తెలుగులో జ్ఞాన నిర్మాణానికి అవకాశాలను విస్తరించడం, డిజిటల్ వనరుల వినియోగాన్ని ప్రోత్సహించడం వంటి చర్యల ద్వారా ఉపాధ్యాయుడు విధాన లక్ష్యాలను ఆచరణాత్మక బోధనా ప్రక్రియగా రూపాంతరం చేయగలడు.

అందువల్ల తెలుగు భాషా సుస్థిరతను కేవలం భాషా విధానాల ఉనికి ఆధారంగా అంచనా వేయడం సముచితం కాదు. విధానం ఎంతవరకు ఆచరణగా మారింది? ఆచరణ విద్యార్థుల భాషా అనుభవాన్ని ఏ మేరకు ప్రభావితం చేసింది? ఆ అనుభవం తెలుగు వినియోగాన్ని కొత్త సామాజిక, విద్యా, వృత్తిపర, డిజిటల్ రంగాలకు ఎంతవరకు విస్తరించింది? అనే ప్రశ్నలతోనే భాషా విధాన ప్రభావాన్ని సమగ్రంగా అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఈ విధానం–ఆచరణ–అనుభవం–వినియోగం పరంపరను అనుసంధానించే కేంద్ర బిందువుగా ఉపాధ్యాయుని పాత్రను పరిశీలించడం తెలుగు భాషా సుస్థిరత అధ్యయనంలో కీలకమైన అంశంగా నిలుస్తుంది.

4. తెలుగు భాషా సందర్భంలో ప్రధాన సవాళ్లు

4.1 విద్యా మాధ్యమం, భాషా ఎంపిక:

తెలుగు రాష్ట్రాల్లో విద్యా మాధ్యమానికి సంబంధించిన ప్రశ్నను కేవలం "తెలుగు వర్సెస్ ఆంగ్లం" అనే ద్వంద్వంలో బంధించడం సమకాలీన విద్యా వాస్తవికతను సరళీకరించినట్లవుతుంది. విద్యార్థికి తన స్థానిక భాషలో భావనలను లోతుగా గ్రహించే సామర్థ్యం అవసరమైనట్లే, ఉన్నత విద్య, జాతీయ–అంతర్జాతీయ జ్ఞానప్రపంచం, ఉపాధి మార్కెట్‌లతో అనుసంధానానికి ఇతర భాషల్లోనూ సమర్థత అవసరం. కాబట్టి తెలుగు భాషా సుస్థిరతకు సంబంధించిన విద్యా దృష్టి ఆంగ్లాన్ని నిరాకరించడంపై కాకుండా, తెలుగును కోల్పోకుండా బహుభాషా సామర్థ్యాన్ని నిర్మించడంపై కేంద్రీకృతం కావాలి.

ఈ నేపథ్యంలో ద్విభాషా, బహుభాషా బోధనా విధానాలు ముఖ్యమైన ప్రత్యామ్నాయంగా నిలుస్తాయి. విద్యార్థి తనకు పరిచితమైన భాషా వనరుల ద్వారా భావనను గ్రహించి, ఇతర భాషల ద్వారా విస్తృతమైన జ్ఞానాన్ని అందిపుచ్చుకునే అవకాశం కల్పించడం బోధనను మరింత సమర్థవంతం చేయగలదు. ఈ ప్రక్రియలో తెలుగు విద్యార్థి విద్యా ప్రయాణానికి అడ్డంకిగా కాకుండా, జ్ఞానాన్ని గ్రహించడానికి, పునర్నిర్మించడానికి, వ్యక్తీకరించడానికి ఆధారభూతమైన భాషా వనరుగా నిలవాలి.

4.2 ఉన్నత విద్య - జ్ఞానోత్పత్తి:

ఒక భాష సజీవమైన జ్ఞానభాషగా కొనసాగాలంటే, దాని సాహిత్య సంపదతో పాటు సమకాలీన విజ్ఞానం, సాంకేతికత, సామాజిక శాస్త్రాలు, వృత్తి విద్య, పరిశోధన వంటి రంగాల్లోనూ నిరంతర జ్ఞానోత్పత్తి జరగాలి. పాఠ్యగ్రంథాలు, పరిశోధనా రచనలు, శాస్త్రీయ పదజాలం, డిజిటల్ డేటాబేసులు, పరిశోధనా వనరులు, ఆన్‌లైన్ విద్యా సామగ్రి వంటి జ్ఞాన మౌలిక వసతులు విస్తరించినప్పుడే భాష తన కార్యాత్మక పరిధిని కొత్త రంగాలకు విస్తరించుకోగలదు.

తెలుగు సాహిత్యం, భాషాశాస్త్రం, చరిత్ర, సంస్కృతి వంటి రంగాల్లో విశాలమైన జ్ఞాన సంపద ఉన్నప్పటికీ, విజ్ఞానశాస్త్రం, సాంకేతికత, వృత్తి విద్య, ఆధునిక పరిశోధన వంటి రంగాల్లో తెలుగులో జ్ఞాన వనరుల విస్తరణకు మరింత ప్రాధాన్యం అవసరం. ఈ నేపథ్యంలో ఉపాధ్యాయుని పాత్ర కూడా మారుతుంది. ఆయన కేవలం జ్ఞానాన్ని వినియోగించే వ్యక్తిగా కాకుండా, తెలుగులో జ్ఞానాన్ని అనువదించే, వివరిస్తే, పునర్నిర్మించే, సృష్టించే జ్ఞాన మధ్యవర్తి–సృష్టికర్తగా ఎదగాల్సి ఉంటుంది.

5. ఉపాధ్యాయుడు

భాషా సుస్థిరతకు కీలక మధ్యవర్తి: భాషా విధానం అధికారిక పత్రంలో రూపుదిద్దుకున్నప్పటికీ, అది విద్యార్థి భాషా అనుభవంగా మారేది తరగతి గది ఆచరణలోనే. ఈ ప్రక్రియలో ఉపాధ్యాయుడు కేవలం బోధకుడు కాదు; భాషా విధానం, విద్యా ఆచరణ, విద్యార్థి భాషా అనుభవం, సామాజిక వినియోగం మధ్య కీలక మధ్యవర్తి. అందువల్ల తెలుగు భాషా సుస్థిరతలో ఉపాధ్యాయుని పాత్రను బోధనకు పరిమితం చేయకుండా, భాషా వినియోగం, సాంస్కృతిక ప్రసారం, జ్ఞాన నిర్మాణం, డిజిటల్ భాగస్వామ్యం వంటి విస్తృత పరిధుల్లో చూడాలి.

5.1 భాషామార్గదర్శిగా

ఉపాధ్యాయుడు విద్యార్థుల్లో తెలుగు పట్ల అనుబంధాన్ని పెంపొందించడంతోపాటు, వివిధ సందర్భాల్లో తెలుగును సమర్థంగా వినియోగించే కార్యాత్మక భాషా సామర్థ్యాన్ని అభివృద్ధి చేయాలి. పఠనం, రచన, ప్రసంగం, అకడమిక్ రచన, సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ, ప్రజా సంభాషణ, డిజిటల్ కమ్యూనికేషన్ వంటి రంగాల్లో వినియోగావకాశాలు కల్పించాలి. భాషాభిమానం పునాదిగా ఉన్నప్పటికీ, సుస్థిరతకు కీలకమైనది నిరంతర వినియోగం. కాబట్టి విద్యా ప్రక్రియ "తెలుగును ప్రేమించడం"తో పాటు "తెలుగులో చేయగలగడం" అనే సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించాలి.

5.2 సాంస్కృతిక మధ్యవర్తిగా

భాషలో సాహిత్యంతోపాటు చరిత్ర, స్థానిక జ్ఞానం, సామాజిక అనుభవాలు, జీవన విధానాలు, సామూహిక స్మృతులు నిక్షిప్తమై ఉంటాయి. వీటిని తదుపరి తరాలకు ప్రసారం చేయడంలో ఉపాధ్యాయుడు మధ్యవర్తిగా వ్యవహరించగలడు. ఈ ప్రక్రియ గతాన్ని యథాతథంగా పునరావృతం చేయడం కాకుండా, సంప్రదాయ జ్ఞానాన్ని సమకాలీన ప్రశ్నలు, విద్యార్థుల అనుభవాలతో అనుసంధానించాలి. తద్వారా తెలుగు సాంస్కృతిక వారసత్వం సజీవ జ్ఞాన వనరుగా కొనసాగుతుంది.

5.3 బహుభాషా బోధనా రూపకర్తగా

గార్సియా మరియు లీ వెయ్ (2014) ప్రతిపాదించిన ట్రాన్స్‌లాంగ్వేజింగ్ దృక్పథం విద్యార్థుల భాషా వనరులను అభ్యసనలో పరస్పరం అనుసంధానించగల వనరులుగా పరిగణిస్తుంది. తెలుగు తరగతి గదిలో తెలుగు, ఆంగ్లం, ఇతర భాషల పరిజ్ఞానాన్ని సందర్భానుసారంగా వినియోగించడం భావనాత్మక అవగాహనను, జ్ఞాన ప్రాప్యతను విస్తరించగలదు. శాస్త్రీయ భావనను తెలుగులో వివరించి ఆంగ్ల సాంకేతిక పదాన్ని పరిచయం చేయడం, ద్విభాషా పదకోశాలు రూపొందించడం, తెలుగు వివరణతో ఆంగ్ల మూలాధారాలను చదివించడం వంటి పద్ధతులు దీనికి ఉదాహరణలు. ఈ దృష్టిలో ట్రాన్స్‌లాంగ్వేజింగ్ భాషామార్పిడి మాత్రమే కాకుండా బహుభాషా జ్ఞాన నిర్మాణానికి బోధనా వ్యూహం.

5.4 జ్ఞాన వనరుల సృష్టికర్తగా

తెలుగు భాషా సుస్థిరతకు పాఠ్యపుస్తకాలతోపాటు విభిన్న జ్ఞాన వనరులు అవసరం. ఉపాధ్యాయులు గ్లోసరీలు, వివరణాత్మక నోట్స్, వీడియో పాఠాలు, పాడ్‌కాస్ట్‌లు, డిజిటల్ కథనాలు, అనువాద వనరులు, పరిశోధనా మార్గదర్శకాలు, ఓపెన్ ఎడ్యుకేషనల్ రిసోర్సులు రూపొందించగలరు. ఈ విధంగా ఉపాధ్యాయుడు పాఠ్యసామగ్రి వినియోగదారుడి నుంచి జ్ఞాన వనరుల సృష్టికర్తగా పరిణమించినప్పుడు, తెలుగు బోధనా భాషగానే కాకుండా జ్ఞానోత్పత్తి భాషగా తన పరిధిని విస్తరించుకోగలదు.

5.5 డిజిటల్ తెలుగు అభివృద్ధిలో భాగస్వామిగా

కోర్నై (2013) డిజిటల్ ప్రపంచంలో భాషా ప్రాతినిధ్యం, సాంకేతిక మద్దతు, ఆన్‌లైన్ వినియోగ సామర్థ్యాలను భాషా మనుగడకు ముఖ్య సూచికలుగా పరిగణించారు. కాబట్టి డిజిటల్ పరిసరాల్లో తెలుగు ఉనికితోపాటు, తెలుగులో చదవడం, రాయడం, శోధించడం, సృష్టించడం, పంచుకోవడం, నేర్చుకోవడం సాధ్యమయ్యే వాతావరణం అవసరం. తెలుగు యూనికోడ్, టైపింగ్, డిజిటల్ పదజాలం, ఆన్‌లైన్ విద్యా వనరులు, ఆడియో–వీడియో కంటెంట్, ఓపెన్ నాలెడ్జ్ వనరులు, భాషా సాంకేతిక సాధనాల వినియోగంపై ఉపాధ్యాయుడు మార్గనిర్దేశం చేయాలి. ముఖ్యంగా విద్యార్థులను డిజిటల్ కంటెంట్ వినియోగదారులుగా మాత్రమే కాకుండా తెలుగు డిజిటల్ కంటెంట్ సృష్టికర్తలుగా తీర్చిదిద్దడం భాషా సుస్థిరతలో కీలకం.

6. ట్రాన్స్‌లాంగ్వేజింగ్, తెలుగు తరగతి గది

బహుభాషా విద్యలో ఇటీవలి ఆలోచనా పరిణామాల్లో ఒక ముఖ్యమైన మార్పు ఏమిటంటే, భాషలను పరస్పరం మూసివేసిన, స్వతంత్ర పెట్టెలుగా చూడకుండా, విద్యార్థి వద్ద ఉన్న మొత్తం భాషా సామర్థ్యాన్ని అభ్యసన వనరుగా పరిగణించడం. ఈ దృష్టిలో తెలుగు విద్యార్థి ఒక భావనను తెలుగులో సులభంగా గ్రహించి, దానికి సంబంధించిన ఆంగ్ల సాంకేతిక పదాన్ని నేర్చుకోవచ్చు; ఆ భావనను ద్విభాషా గ్లోసరీ, డిజిటల్ ఉదాహరణ, దృశ్య వనరు లేదా ఆంగ్ల పరిశోధనా మూలంతో అనుసంధానించవచ్చు.

ఉదాహరణకు ఒక శాస్త్రీయ భావనకు తెలుగు వివరణ, ఆంగ్ల సాంకేతిక పదం, ద్విభాషా పదజాలం, డిజిటల్ దృశ్యవనరు. ఇవన్నీ ఒకే అభ్యసన ప్రక్రియలో పరస్పరం సహకరించే వనరులుగా ఉపయోగించవచ్చు. ఈ విధానం తెలుగును పక్కకు నెట్టకుండా, తెలుగు ద్వారా భావనాత్మక అవగాహనను, ఇతర భాషల ద్వారా విస్తృత జ్ఞాన ప్రాప్యతను సమన్వయపరచే అవకాశం కల్పిస్తుంది.

కాబట్టి ట్రాన్స్‌లాంగ్వేజింగ్‌ను కేవలం భాషా మార్పిడి లేదా అనువాద ప్రక్రియగా చూడటం దాని విద్యా సామర్థ్యాన్ని పరిమితం చేసినట్లవుతుంది. అది విద్యార్థి భాషా వనరులను ఏకీకృతం చేసి, భావనాత్మక అవగాహన, జ్ఞాన నిర్మాణం, భాషా వ్యక్తీకరణలను సమన్వయపరిచే బోధనా దృక్పథంగా పరిగణించవచ్చు.

7. తెలుగు, డిజిటల్ భాషాసుస్థిరత

సమకాలీన భాషా సుస్థిరతా చర్చలో డిజిటల్ రంగాన్ని విస్మరించడం సాధ్యం కాదు. విద్యార్థుల రోజువారీ జీవితం సామాజిక మాధ్యమాలు, సందేశ వేదికలు, వీడియో వేదికలు, శోధన ఇంజిన్లు, డిజిటల్ పుస్తకాలు, ఆన్‌లైన్ కోర్సులు, కృత్రిమ మేధస్సు ఆధారిత సాధనాలతో మరింతగా ముడిపడుతున్న కొద్దీ, భాషా వినియోగానికి కొత్త పరిసరాలు ఏర్పడుతున్నాయి. ఫలితంగా ఒక భాషకు డిజిటల్ ప్రపంచంలో ఉన్న ప్రాతినిధ్యం, సాంకేతిక మద్దతు, కంటెంట్ లభ్యత, వినియోగ సౌలభ్యం దాని సమకాలీన సుస్థిరతలో భాగాలుగా మారుతున్నాయి.

తెలుగు భాషాసందర్భంలో డిజిటల్ సుస్థిరతకు కింది అంశాలు ప్రాధాన్యాన్ని సంతరించుకుంటాయి:

1. తెలుగు యూనికోడ్ వినియోగాన్ని విస్తరించడం;
2. నాణ్యమైన తెలుగు డిజిటల్ పాఠ్యసామగ్రిని సృష్టించడం;
3. శాస్త్రీయ, సాంకేతిక తెలుగు పదజాలాన్ని అభివృద్ధి చేయడం;
4. తెలుగు ఆడియో–వీడియో విద్యా వనరులను పెంపొందించడం;
5. తెలుగు వికీపీడియా వంటి ఓపెన్ నాలెడ్జ్ వనరులతో విద్యార్థులను అనుసంధానించడం;
6. డిజిటల్ వేదికల్లో తెలుగు రచనా సామర్థ్యాన్ని అభివృద్ధి చేయడం;
7. తెలుగు భాషా సాంకేతిక సాధనాలను బోధనా ప్రక్రియలో వినియోగించడం;
8. కృత్రిమ మేధస్సు, యంత్రానువాదం, వాక్య గుర్తింపు వంటి అభివృద్ధి చెందుతున్న సాంకేతిక పరిజ్ఞానాల్లో తెలుగు వినియోగానికి అవకాశాలను అన్వేషించడం.

ఈ దశలో ఉపాధ్యాయుడు కేవలం డిజిటల్ సాధనాల వినియోగదారుడిగా కాకుండా, డిజిటల్ తెలుగు వనరుల రూపకర్త, ఎంపికదారు, మార్గదర్శి, సృష్టికర్తగా కూడా ఎదగాల్సిన అవసరం ఉంది. విద్యార్థి తెలుగులో ఒక వ్యాసం రాయడం మాత్రమే కాకుండా, తెలుగు డిజిటల్ పాఠ్యాన్ని సృష్టించడం, సంపాదించడం, ప్రచురించడం, ధృవీకరించడం వంటి నైపుణ్యాలను కూడా అభివృద్ధి చేసుకున్నప్పుడే డిజిటల్ భాషా సుస్థిరతకు బలమైన పునాది ఏర్పడుతుంది.

9. ఉపాధి, భాషా మూలధనం తెలుగు

భాషా సుస్థిరతలో ఉపాధి–భాష సంబంధం కీలకమైన అంశం. విద్యార్థులు భాషను సాంస్కృతిక గుర్తింపుగా మాత్రమే కాకుండా, తమ విద్యా, వృత్తి, ఆర్థిక అవకాశాలతో అనుసంధానించి చూస్తారు. ఒక భాషా నైపుణ్యానికి సామాజిక, వృత్తిపరమైన విలువ ఏర్పడినప్పుడు అది వ్యక్తికి కార్యాత్మక భాషా మూలధనంగా మారుతుంది.

బోర్ద్యూ (1991) ప్రతిపాదించిన భాషా మూలధనం భావన ఈ సంబంధాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయుక్తమవుతుంది. ఒక భాషకు నిర్దిష్ట సామాజిక రంగాల్లో గుర్తింపు, ప్రతిష్ఠ, సంస్థాగత విలువ లభించినప్పుడు, ఆ భాషా సామర్థ్యం సామాజిక, విద్యా, వృత్తిపరమైన అవకాశాలను విస్తరించగలదు. అందువల్ల తెలుగు సుస్థిరతను భాషాభిమానం, సాంస్కృతిక గౌరవంతో మాత్రమే అనుసంధానించకుండా, తెలుగు నైపుణ్యానికి

కార్యాత్మక–విద్యా–వృత్తి విలువను కల్పించడం అవసరం.

అనువాదం, కంటెంట్ రచన, మీడియా, జర్నలిజం, ప్రచురణ, స్థానికీకరణ, డిజిటల్ కంటెంట్ సృష్టి, భాషా సాంకేతికత, పర్యాటకం, సాంస్కృతిక పరిశ్రమలు వంటి రంగాల్లో తెలుగు వినియోగ అవకాశాలను విద్యార్థులకు పరిచయం చేయవచ్చు. తెలుగు నైపుణ్యాన్ని ఇతర విద్యా–వృత్తి నైపుణ్యాలతో అనుసంధానించినప్పుడు అది అదనపు భారంగా కాకుండా సామర్థ్యంగా, వృత్తి వనరుగా, జ్ఞాన సాధనంగా రూపుదిద్దుకుంటుంది.

అందువల్ల తెలుగు భాషా సుస్థిరత అంటే కేవలం భాషను తరతరాలకు ప్రసారం చేయడం కాదు; తెలుగు ద్వారా నేర్చుకోవడం, జ్ఞానాన్ని సృష్టించడం, సాంకేతికతను వినియోగించడం, వృత్తిపరంగా వ్యక్తీకరించడం, సామాజికంగా పాల్గొనడం వంటి అవకాశాలను విస్తరించడం. ఈ కార్యాత్మక పరిధిని విద్యార్థులకు పరిచయం చేసి, భాషా నైపుణ్యాన్ని విద్యా–వృత్తి అవకాశాలతో అనుసంధానించడంలో ఉపాధ్యాయుని పాత్ర కీలకం.

10. ఉపాధ్యాయుల కోసం ప్రతిపాదిత తెలుగు భాషా సుస్థిరతా నమూనా

ఇప్పటివరకు పరిశీలించిన భాషా సుస్థిరత, భాషా మూలధనం, భాషా విధానం, బహుభాషా విద్య, ట్రాన్స్‌లాంగ్వేజింగ్, డిజిటల్ భాషా ఉనికి వంటి భావనలను తెలుగు విద్యా సందర్భంతో అనుసంధానించినప్పుడు, ఉపాధ్యాయుని పాత్రను ఒకే కోణంలో నిర్వచించడం సాధ్యం కాదని స్పష్టమవుతుంది. ఉపాధ్యాయుడు భాషను బోధించే వ్యక్తి మాత్రమే కాకుండా, భాషా వినియోగాన్ని విస్తరించే, జ్ఞానాన్ని నిర్మించే, విద్యార్థుల బహుభాషా సామర్థ్యాన్ని సమన్వయపరిచే, భాషను సాంకేతిక పరిసరాలతో అనుసంధానించే మధ్యవర్తిగా పనిచేస్తాడు. ఈ అవగాహన ఆధారంగా తెలుగు భాషా సుస్థిరతకు ఆరు పరస్పర అనుసంధానిత పరిమాణాలతో కూడిన ఉపాధ్యాయ-కేంద్రీకృత విశ్లేషణాత్మక నమూనాను ఈ అధ్యయనం ప్రతిపాదిస్తుంది.

పట్టిక–1: తెలుగు భాషా సుస్థిరతలో ఉపాధ్యాయుల పాత్రకు సంబంధించిన ఆరు-పరిమాణాల విశ్లేషణాత్మక నమూనా

పరిమాణం ఉపాధ్యాయుల ప్రధానపాత్ర ప్రధాన ఆధారం

1. భాషా ప్రసారం విద్యార్థుల్లో తెలుగు నిరంతర, సందర్భోచిత వినియోగాన్ని ప్రోత్సహించడం Fishman (1991); UNESCO
2. బహుభాషా విద్య తెలుగు–ఆంగ్ల భాషా వనరులను సమన్వయించి అభ్యసనానికి వినియోగించడం Garc a & Wei (2014); UNESCO (2025)
3. జ్ఞానోత్పత్తి తెలుగులో ఆధునిక జ్ఞాన వనరులు, పాఠ్యసామగ్రి, పరిశోధనా వనరులను సృష్టించడం UNESCO (2025); NEP 2020
4. డిజిటల్ భాష తెలుగు డిజిటల్ కంటెంట్, సాంకేతిక వనరులు, భాషా సాధనాల వినియోగాన్ని విస్తరించడం Kornai (2013); UNESCO (2025)
5. భాషా మూలధనం తెలుగు నైపుణ్యాన్ని విద్యా, వృత్తి, ఉపాధి అవకాశాలతో అనుసంధానించడం Bourdieu (1991)
6. సామాజిక వినియోగం తరగతి గది వెలుపల తెలుగు కార్యాత్మక వినియోగానికి అవకాశాలను విస్తరించడం Fishman (1991); Spolsky (2004); UNESCO

ఈ ఆరు పరిమాణాలను పరస్పరం వేరుపడిన విభాగాలుగా చూడడం సముచితం కాదు. అవి ఒకదానిని మరొకటి బలోపేతం చేసే సజీవ భాషా పర్యావరణ వ్యవస్థలో భాగాలు. ఉదాహరణకు డిజిటల్ తెలుగు కంటెంట్ విస్తరించినప్పుడు విద్యార్థుల తెలుగు వినియోగానికి కొత్త అవకాశాలు ఏర్పడతాయి; వినియోగం పెరిగినప్పుడు కొత్త భావనలకు, సాంకేతిక రంగాలకు అనుగుణమైన పదజాలం అవసరమవుతుంది; పదజాలం అభివృద్ధి చెందినప్పుడు తెలుగులో జ్ఞానోత్పత్తికి

అవకాశాలు విస్తరిస్తాయి; జ్ఞానోత్పత్తి పెరిగినప్పుడు తెలుగు విద్యా–వృత్తి రంగాల్లో మరింత కార్యాత్మక విలువను పొందుతుంది. ఈ విధంగా భాషా ప్రసారం → వినియోగం → జ్ఞానోత్పత్తి → డిజిటల్ విస్తరణ → భాషా మూలధనం → సామాజిక కార్యాత్మకత అనే పరస్పర బలపరిచే చక్రం ఏర్పడుతుంది. కాబట్టి ఈ నమూనాలో ఉపాధ్యాయుడు ఒకే ఒక పరిమాణానికి పరిమితమైన పాత్రధారి కాదు. ఆరు పరిమాణాల మధ్య సంబంధాలను నిర్మించే కేంద్ర విద్యా–భాషా మధ్యవర్తిగా ఆయన/ఆమెను పరిగణించాలి.

11. చర్చ

పూర్వ పరిశోధనలు, సిద్ధాంతపరమైన ప్రతిపాదనలు, విద్యా విధానాలను సమన్వయంగా పరిశీలించినప్పుడు భాషా సుస్థిరత అనేది పరస్పర సంబంధిత అనేక అంశాల సమాహారమని స్పష్టమవుతుంది. తరాల మధ్య భాషా ప్రసారం (ఫిష్‌మన్), భాషా మూలధనం–సామాజిక విలువ (బోర్ద్యూ), విధానం–ఆచరణ సంబంధం (స్పోల్స్కీ), బహుభాషా అభ్యసనం (గార్సియా–లీ వెయ్), డిజిటల్ భాషా ఉనికి (కోర్నై) వంటి దృక్పథాలను తెలుగు సందర్భంతో అనుసంధానించినప్పుడు భాషా సుస్థిరతకు సమగ్ర చట్రం ఏర్పడుతుంది.

ఈ అధ్యయనం “తెలుగును ఎలా కాపాడాలి?” అనే ప్రశ్నను “తెలుగు ఎక్కడ, ఏ విధంగా, మరింత కార్యాత్మక భాషగా మారాలి?” అనే ప్రశ్నగా విస్తరిస్తుంది. పరిరక్షణ భాషా వారసత్వాన్ని కాపాడితే, సుస్థిరత భవిష్యత్ వినియోగ పరిధులను విస్తరించడంపై దృష్టి పెడుతుంది. అందువల్ల తెలుగు భాషా సుస్థిరతను సామాజిక, విద్యా, జ్ఞాన, వృత్తి, సాంకేతిక రంగాల్లో దాని కార్యాత్మక విస్తరణతో అనుసంధానించాలి.

ఈ పరివర్తనలో ఉపాధ్యాయుడు కీలక మధ్యవర్తి. భాషా విధానం విద్యార్థి భాషా అనుభవంగా మారే స్థాయిలో ఉపాధ్యాయుని బోధనా పద్ధతులు, భాషా ఎంపిక, బహుభాషా వనరుల వినియోగం, డిజిటల్ సాధనాల అనుసంధానం, తెలుగులో జ్ఞాన వనరుల సృష్టి ప్రభావం చూపుతాయి. అయితే ఈ పాత్ర సమర్థవంతం కావాలంటే ఉపాధ్యాయ శిక్షణ, బోధనా వనరులు, ద్విభాషా పాఠ్యసామగ్రి, డిజిటల్ మౌలిక వసతులు, సంస్థాగత మద్దతు, అనుకూల భాషా విధానం అవసరం. కాబట్టి తెలుగు భాషా సుస్థిరత ఉపాధ్యాయుని వ్యక్తిగత బాధ్యత మాత్రమే కాకుండా, విద్యా వ్యవస్థ, విధాన సంస్థలు, జ్ఞాన సంస్థలు, సాంకేతిక వేదికలు, సమాజం సమన్వయంతో నిర్మించాల్సిన ప్రక్రియ.

అదేవిధంగా, భాషా సుస్థిరతను మాట్లాడేవారి సంఖ్యతో మాత్రమే అంచనా వేయలేం. ఆధునిక జ్ఞానోత్పత్తి, ఉన్నత విద్య, వృత్తిపరమైన వినియోగం, డిజిటల్ వనరులు వంటి రంగాల్లో భాషకు ఉన్న కార్యాత్మక పరిధి కూడా సమానంగా ముఖ్యమైనది. అందువల్ల “ఎంతమంది మాట్లాడుతున్నారు?”తో పాటు “ఎన్ని కొత్త రంగాల్లో తెలుగు పనిచేస్తోంది?” అనే ప్రశ్నను కూడా పరిగణించాలి.

ఈ దృష్టిలో ప్రతిపాదిత ఆరు-పరిమాణాల నమూనా తెలుగు భాషా సుస్థిరతను చలనశీల భాషా పర్యావరణ వ్యవస్థగా వివరిస్తుంది. ఇందులో భాషా ప్రసారం తరాల నిరంతరతను, బహుభాషా విద్య అభ్యసన సామర్థ్యాన్ని, జ్ఞానోత్పత్తి మేధో విస్తృతిని, డిజిటల్ భాష సాంకేతిక ఉనికిని, భాషా మూలధనం సామాజిక–వృత్తి విలువను, సామాజిక వినియోగం ప్రజాజీవిత కార్యాత్మకతను సూచిస్తాయి. ఈ పరిమాణాల మధ్య అనుసంధానాన్ని నిర్మించే కీలక స్థాయిగా ఉపాధ్యాయుని పాత్రను పునర్నిర్వచించడం ఈ అధ్యయనం యొక్క ప్రధాన పరిశోధనా ప్రతిపాదన.

ఉపసంహారం

తెలుగు భాషా సుస్థిరతను కేవలం భాషా పరిరక్షణ, సాంస్కృతిక భావోద్వేగం లేదా సంప్రదాయ వారసత్వ సంరక్షణకు పరిమితం చేయడం సమకాలీన భాషా వాస్తవికతను పూర్తిగా ప్రతిబింబించదు. భాష జీవించి ఉండటమే కాకుండా జీవితంలోని మారుతున్న అవసరాలకు అనుగుణంగా పనిచేయాలి. కుటుంబం నుంచి తరగతి గదికి, తరగతి గది నుంచి ఉన్నత విద్యకు, విద్య నుంచి జ్ఞానోత్పత్తికి, జ్ఞానోత్పత్తి నుంచి ఉపాధికి, అక్కడి నుంచి సాంకేతికత, డిజిటల్ కమ్యూనికేషన్, ప్రజా జీవితానికి తెలుగు తన కార్యాత్మక పరిధిని విస్తరించుకున్నప్పుడే భాషా సుస్థిరతకు బలమైన పునాది ఏర్పడుతుంది.

ఈ ప్రక్రియలో ఉపాధ్యాయుని పాత్ర బహుముఖమైనది. ఉపాధ్యాయుడు కేవలం తెలుగు భాషా బోధకుడు కాదు; భాషా మార్గదర్శి, సాంస్కృతిక మధ్యవర్తి, బహుభాషా బోధనా రూపకర్త, జ్ఞాన వనరుల సృష్టికర్త, భాషా మూలధన నిర్మాణానికి మార్గదర్శి, డిజిటల్ తెలుగు అభివృద్ధికి భాగస్వామి. విద్యార్థి తన భాషను కేవలం పరీక్షలో ఉపయోగించే విషయంగా కాకుండా, ఆలోచించడానికి, నేర్చుకోవడానికి, పరిశోధించడానికి, సృష్టించడానికి, వృత్తిపరంగా వ్యక్తీకరించడానికి ఉపయోగించే సామర్థ్యంగా అనుభవించేలా చేయడంలో ఉపాధ్యాయుని పాత్ర కీలకం.

అందువల్ల తెలుగు భాషా సుస్థిరతకు అవసరమైన భవిష్యత్ దిశను మూడు పరస్పర అనుసంధానిత పరివర్తనలుగా సంక్షిప్తీకరించవచ్చు: పరిరక్షణ నుంచి కార్యాత్మక విస్తరణకు; ఏకభాషా దృక్పథం నుంచి సమగ్ర బహుభాషా దృక్పథానికి; ముద్రిత వనరుల ఆధారిత భాషా వినియోగం నుంచి డిజిటల్ జ్ఞాన పర్యావరణానికి. ఈ పరివర్తనలను విద్యా ఆచరణలోకి తీసుకురావడంలో ఉపాధ్యాయులు కీలక భాగస్వాములుగా నిలవగలరు.

తెలుగు భాషకు భవిష్యత్తు ఉండటం అంటే కేవలం తెలుగు మాట్లాడేవారు భవిష్యత్తులోనూ ఉండటం కాదు; భవిష్యత్తును నిర్మించే జ్ఞానం, విద్య, సాంకేతికత, ఉపాధి, సృజనాత్మకత, సామాజిక సంభాషణల్లో తెలుగు కూడా భాగస్వామిగా ఉండటం. ఈ భాగస్వామ్యాన్ని విస్తరించగల విద్యా వ్యవస్థను నిర్మించడం, ఆ వ్యవస్థలో ఉపాధ్యాయుని పాత్రను పునఃనిర్వచించడం తెలుగు భాషా సుస్థిరతకు అత్యంత ప్రాముఖ్యమైన దిశగా ఈ అధ్యయనం సూచిస్తుంది.

సూచనలు

1. ద్విభాషా బోధనా వనరులు: తెలుగు–ఆంగ్ల భాషలను సమన్వయపరిచే నాణ్యమైన పాఠ్యసామగ్రి, గ్లోసరీలు, డిజిటల్ అభ్యసన వనరులను అభివృద్ధి చేయాలి.
2. ఉపాధ్యాయుల వృత్తిపరమైన అభివృద్ధి: బహుభాషా బోధన, ట్రాన్స్‌లాంగ్వేజింగ్, ద్విభాషా వ్యూహాలు, డిజిటల్ తెలుగు, భాషా సాంకేతికతపై నిరంతర శిక్షణ కల్పించాలి.
3. ఆధునిక తెలుగు పదజాలం: శాస్త్రీయ, సాంకేతిక, వృత్తి విద్యా రంగాలకు అనుగుణంగా నవీకరణకు వీలైన డిజిటల్ పదకోశాలు, గ్లోసరీలను రూపొందించాలి.
4. విద్యార్థి డిజిటల్ భాగస్వామ్యం: విద్యార్థులను తెలుగు డిజిటల్ కంటెంట్ వినియోగదారులుగానే కాకుండా వ్యాసాలు, వీడియోలు, పాడ్‌కాస్ట్‌లు, విద్యా వనరుల సృష్టికర్తలుగా ప్రోత్సహించాలి.
5. తెలుగు–ఉపాధి అనుసంధానం: అనువాదం, స్థానికీకరణ, మీడియా, జర్నలిజం, ప్రచురణ, కంటెంట్ రచన, భాషా సాంకేతికత, పర్యాటకం వంటి రంగాల్లో తెలుగు నైపుణ్యానికి ఉన్న అవకాశాలను విద్యార్థులకు పరిచయం చేయాలి.
6. విధానం–ఆచరణ అనుసంధానం: భాషా విధానాలను పాఠ్యప్రణాళిక, బోధన, పాఠ్యసామగ్రి, మూల్యాంకనం, ఉపాధ్యాయ శిక్షణ వంటి విద్యా ఆచరణలతో అనుసంధానించాలి.
7. డిజిటల్ మౌలిక వసతులు: తెలుగు యూనికోడ్, డిజిటల్ గ్రంథాలయాలు, ఓపెన్ నాలెడ్జ్ వనరులు, భాషా సాంకేతిక సాధనాలు, ఆన్‌లైన్ కోర్సులు, ఆడియో–వీడియో వనరులకు సంస్థాగత మద్దతు కల్పించాలి.
8. సమగ్ర సుస్థిరతా దృష్టి: తెలుగు భాషా సుస్థిరతను విద్య, సమాజం, జ్ఞానం, ఉపాధి, సాంకేతికత, డిజిటల్ కమ్యూనికేషన్‌ల పరస్పర అనుసంధానిత వ్యవస్థగా పరిగణించి విధానాలను రూపొందించాలి.
9. ఉపాధ్యాయ భాగస్వామ్యం: ఉపాధ్యాయులను కేవలం విధాన అమలుదారులుగా కాకుండా, విధాన రూపకల్పన, పాఠ్యసామగ్రి అభివృద్ధి, జ్ఞానోత్పత్తి, డిజిటల్ వనరుల సృష్టి, బహుభాషా బోధనా ఆవిష్కరణలో భాగస్వాములుగా గుర్తించాలి.

ఉపయుక్తగ్రంథసూచి

1. అన్నామలై, ఈ. (2001). మేనేజింగ్ మల్టీలింగ్వలిజం ఇన్ ఇండియా: పొలిటికల్ అండ్ లింగ్విస్టిక్ మానిఫెస్టేషన్స్. సేజ్ పబ్లికేషన్స్.
2. బోర్ద్యూ, పి. (1991). లాంగ్వేజ్ అండ్ సింబాలిక్ పవర్ (జె. బి. థాంప్సన్, సంపా.; జి. రేమండ్ & ఎం. ఆడమ్‌సన్, అనువా.). హార్వర్డ్ యూనివర్సిటీ ప్రెస్.
3. ఫిష్‌మన్, జె. ఎ. (1991). రివర్సింగ్ లాంగ్వేజ్ షిఫ్ట్: థియరిటికల్ అండ్ ఎంపిరికల్ ఫౌండేషన్స్ ఆఫ్ అసిస్టెన్స్ టు థ్రెటెండ్ లాంగ్వేజెస్. మల్టీలింగ్వల్ మ్యాటర్స్.
4. గార్సియా, ఓ., & లీ వెయ్ (2014). ట్రాన్స్‌లాంగ్వేజింగ్: లాంగ్వేజ్, బైలింగ్వలిజం అండ్ ఎడ్యుకేషన్. పాల్‌గ్రేవ్ మాక్‌మిలన్. https://doi.org/10.1057/9781137385765
5. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా, మినిస్ట్రీ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్. (2020). నేషనల్ ఎడ్యుకేషన్ పాలసీ 2020. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా.
6. హార్న్‌బెర్గర్, ఎన్. హెచ్. (2003). కాంటినువా ఆఫ్ బిలిటరసీ: యాన్ ఎకలాజికల్ ఫ్రేమ్‌వర్క్ ఫర్ ఎడ్యుకేషనల్ పాలసీ, రీసెర్చ్, అండ్ ప్రాక్టీస్ ఇన్ మల్టీలింగ్వల్ సెట్టింగ్స్. మల్టీలింగ్వల్ మ్యాటర్స్.
7. కృష్ణమూర్తి, భ. (2003). ది ద్రవిడియన్ లాంగ్వేజెస్. కేంబ్రిడ్జ్ యూనివర్సిటీ ప్రెస్.
8. కోర్నై, ఎ. (2013). డిజిటల్ లాంగ్వేజ్ డెత్. ప్లోస్ వన్, 8 (10), e 77056.
9. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0077056

10. మొహంతి, ఎ. కె. (2019). ది మల్టీలింగ్వల్ రియాలిటీ: లివింగ్ విత్ లాంగ్వేజెస్. మల్టీలింగ్వల్ మ్యాటర్స్.
11. నేషనల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషనల్ రీసెర్చ్ అండ్ ట్రైనింగ్. (2005a). నేషనల్ కరిక్యులమ్ ఫ్రేమ్‌వర్క్ 2005. ఎన్‌సీఈఆర్‌టీ.
12. నేషనల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషనల్ రీసెర్చ్ అండ్ ట్రైనింగ్. (2005b). నేషనల్ ఫోకస్ గ్రూప్ ఆన్ టీచింగ్ ఆఫ్ ఇండియన్ లాంగ్వేజెస్. ఎన్‌సీఈఆర్‌టీ.
13. పట్టనాయక్, డి. పి. (1990). మల్టీలింగ్వలిజం ఇన్ ఇండియా. మల్టీలింగ్వల్ మ్యాటర్స్.
14. ఫిలిప్సన్, ఆర్. (1992). లింగ్విస్టిక్ ఇంపీరియలిజం. ఆక్స్‌ఫర్డ్ యూనివర్సిటీ ప్రెస్.
15. రామనాథన్, వి. (2005). ది ఇంగ్లిష్–వెర్నాక్యులర్ డివైడ్: పోస్ట్‌కలోనియల్ లాంగ్వేజ్ పాలిటిక్స్ అండ్ ప్రాక్టీస్. మల్టీలింగ్వల్ మ్యాటర్స్.
16. స్పోల్స్కీ, బి. (2004). లాంగ్వేజ్ పాలసీ. కేంబ్రిడ్జ్ యూనివర్సిటీ ప్రెస్.
17. ట్రడ్గిల్, పి., & ఛాంబర్స్, జె. కె. (సంపా.). (1991). డయలెక్టాలజీ. కేంబ్రిడ్జ్ యూనివర్సిటీ ప్రెస్.
18. యునెస్కో. (2025). లాంగ్వేజెస్ మ్యాటర్: గ్లోబల్ గైడెన్స్ ఆన్ మల్టీలింగ్వల్ ఎడ్యుకేషన్. యునెస్కో.
19. వెయ్, లీ. (2018). ట్రాన్స్‌లాంగ్వేజింగ్ యాజ్ ఎ ప్రాక్టికల్ థియరీ ఆఫ్ లాంగ్వేజ్. అప్లైడ్ లింగ్విస్టిక్స్, 39 (1), 9–30. https://doi.org/10.1093/applin/amx039

How to cite this article:
డా. చిట్టిమల్లి జ్యోతి (2026). తెలుగు భాషాపరిరక్షణ, సుస్థిరత : విద్య, సాంకేతికత, భాషావిధానాలలో ఉపాధ్యాయుల పాత్ర. *AUCHITHYAM*, 7(11), 19–30.

© 2026 AUCHITHYAM. Published under a Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licence.

గమనిక: *ఈ పత్రికలోని వ్యాసాలలో అభిప్రాయాలు రచయితల వ్యక్తిగతమైనవి.*
వాటికి సంపాదకులు గానీ, పబ్లిషర్స్ గానీ ఎలాంటి బాధ్యత వహించరు.